

A BÍRÓSÁG 1/09. SZ. VÉLEMÉNYE (teljes ülés)

2011. március 8.

Tartalomjegyzék

A vélemény iránti kérelem	I - 1147
Az európai és a közösségi szabadalmi bíróságról szóló megállapodástervezet.....	I - 1148
A megállapodástervezet rendelkezései.....	I - 1150
A Tanács által a vélemény iránti kérelmében előadott értékelés.....	I - 1154
A Bíróság elé terjesztett észrevételek összefoglalása	I - 1155
A vélemény iránti kérelem elfogadhatóságára vonatkozó észrevételek	I - 1155
A megállapodástervezet Szerződésekkel való összeegyeztethetlenségére vonatkozó észrevételek.....	I - 1156
A megállapodástervezet módosítása esetén annak Szerződésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkozó észrevételek.....	I - 1158
A megállapodástervezet Szerződésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkozó észrevételek.....	I - 1160
A Bíróság állásfoglalása.....	I - 1163
A vélemény iránti kérelem elfogadhatóságáról.....	I - 1163
Az ügy érdeméről.....	I - 1166
– Előzetes észrevételek	I - 1166
– A megállapodástervezet Szerződésekkel való összeegyeztethetőségéről	I - 1167

Az 1/09. sz. vélemény iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás ügyében,

a Bírósághoz az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján az Európai Unió Tanácsa által 2009. július 6-án benyújtott vélemény iránti kérelem tárgyában,

A BÍRÓSÁG (teljes ülés)

tagjai: V. Skouris elnök, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann, A. Arabadjiev, J.-J. Kasel és D. Šváby tanácselnökök, A. Rosas, R. Silva de Lapuerta (előadó), Juhász E., G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, U. Löhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, P. Lindh, T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan és M. Berger bírák,

hivatalvezető: M.-A. Gaudissart egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. május 18-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Európai Unió Tanácsa képviselőiben J.-C. Piris, F. Florindo Gijón, L. Karamountzos és G. Kimberley, meghatalmazotti minőségben,

- a belga kormány képviselőjében C. Pochet, J.-C. Halleux és T. Materne, meghatalmazotti minőségben,

- a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,

- a dán kormány képviselőjében V. Pasternak Jørgensen, valamint R. Holdgaard és C. Vang, meghatalmazotti minőségben,

- a német kormány képviselőjében M. Lumma és J. Kemper, meghatalmazotti minőségben,

- az észt kormány képviselőjében L. Uibo, meghatalmazotti minőségben,

- Írország képviselőjében D. J. O’Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítői: E. Fitzsimons S. C. és N. Travers BL,

- a görög kormány képviselőjében A. Samoni-Rantou, G. Alexaki és K. Boskovits, meghatalmazotti minőségben,

- a spanyol kormány képviselőjében N. Díaz Abad, meghatalmazotti minőségben,

- a francia kormány képviselőjében E. Belliard, B. Beaupère-Manokha, G. de Bergues és A. Adam, meghatalmazotti minőségben,

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri et M. Fiorilli, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: G. Nori vice-avvocato generale dello Stato,

- a ciprusi kormány képviselőjében V. Christoforou és M. Chatzigeorgiou, meghatalmazotti minőségben,

- a litván kormány képviselőjében I. Jarukaitis, meghatalmazotti minőségben,

- a luxemburgi kormány képviselőjében C. Schiltz, meghatalmazotti minőségben, segítője: P.-E. Partsch avocat,

- a holland kormány képviselőjében C. Wissels és Y. de Vries, meghatalmazotti minőségben,

- a lengyel kormány képviselőjében M. Dowgielewicz és M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,

- a portugál kormány képviselőjében L. Fernandez, J. Negrão, valamint M. L. Duarte, meghatalmazotti minőségben,

- a román kormány képviselőjében A. Popescu és M.-L. Colonescu, meghatalmazotti minőségben, segítők: E. Gane és A. Stoia, tanácsadók,

- a szlovén kormány képviselőjében V. Klemenc és T. Mihelič Žitko, meghatalmazotti minőségben,

- a finn kormány képviselőjében A. Guimaraes-Purokoski és J. Heliskoski, meghatalmazotti minőségben,

- a svéd kormány képviselőjében A. Falk és A. Engman, meghatalmazotti minőségben,

- az Egyesült Királyság Kormányának képviselőjében I. Rao és F. Penlington, meghatalmazotti minőségben, segítők: A. Dashwood barrister,

- az Európai Parlament képviselőjében E. Perillo és K. Bradley, valamint M. Dean, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében L. Romero Requena, J.-P. Keppenne és H. Krämer, meghatalmazotti minőségben,

P. Mengozzi, első főtanácsnok, J. Kokott, E. Sharpston, Y. Bot, J. Mazák, V. Trstenjak, N. Jääskinen és P. Cruz Villalón, főtanácsnokok 2010. július 2-án zárt ülésen történt meghallgatását követően,

kiadta a következő

Véleményt

A vélemény iránti kérelem

- 1 Az Európai Unió Tanácsa által a Bírósághoz benyújtott vélemény iránti kérelem szövege a következő:

„Összeegyeztethető-e az Európai Közösség létrehozásáról szóló szerződés rendelkezéseivel a szabadalmi jogviták rendezésére szolgáló egységes rendszer (jelenlegi nevén: »Európai és közösségi szabadalmi bíróság«) létrehozásáról szóló tervezett megállapodás?”

- 2 A Tanács a kérelméhez csatolva megküldte a Bíróságnak:
 - a Tanács elnöksége által a „Szellemi tulajdonjogi” (Szabadalmi) munkacsoport részére kidolgozott, a közösségi szabadalomra vonatkozó szülő tanácsi rendelet felülvizsgált javaslatáról szóló, 2009. április 7-i 8588/09 tanácsi dokumentumot;

- az európai és közösségi szabadalmi bíróságról szóló megállapodástervezetnek és az e bíróság alapokmányáról szóló tervezetnek az elnökség által felülvizsgált szövegről szóló, 2009. március 23-i 7928/09 tanácsi dokumentumot;

- a Bizottságot az európai és közösségi „szabadalmi jogviták rendezésére szolgáló egységes rendszer” létrehozásáról szóló nemzetközi megállapodás elfogadása céljából tárgyalások megkezdésére felhatalmazó, a Tanács részére készített bizottsági ajánlással kapcsolatos, 2009. március 23-i 7927/09 tanácsi dokumentumot.

Az európai és a közösségi szabadalmi bíróságról szóló megállapodástervezet

- 3 Az európai szabadalomról szóló, 1973. október 5-én Münchenben aláírt egyezmény (a továbbiakban: ESzE) egy olyan nemzetközi szerződés, amelynek jelenleg harmincnegyzár állam, köztük az Európai Unió valamennyi tagállama a tagja. Maga az Európai Unió nem tagja az ESzE-nek. Az említett egyezmény az Európai Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban: az „ESzH”) által lefolytatott egységes európai szabadalmi eljárásról rendelkezik. Bár az ezen oltalmi jog megadásával kapcsolatos eljárás egységes, az európai szabadalom a jogosult által megjelölt államok belső jogának hatálya alá tartozó, nemzeti szabadalmak kötegeéből áll.

- 4 2000 folyamán az Európai Tanács újból vitára bocsátotta a jövőben esetlegesen bevezetésre kerülő közösségi szabadalmak kérdését. 2000. július 5-én az Európai Bizottság előterjesztette a közösségi szabadalomról szóló tanácsi rendeletre vonatkozó javaslatát (COM (2000) 412 végleges), amely a Közösségnek az ESzE-hez való csatlakozásáról, a Közösség egész területére kiterjedően érvényes egységes oltalom létrehozásáról és ezen oltalomnak az ESzH által történő megadásáról rendelkezett.

- 5 A „Versenyképességi” Tanács 2006. december 4-i indítványát, és az Európai Tanács 2007. március 8-i, illetve 2007. március 9-i indítványát követően a Bizottság 2007. április 3-án az Európai Parlament és a Tanács elé terjesztette „Az európai szabadalmi rendszer fejlesztése” című közleményt (COM (2007) 165 végleges).

- 6 A Bizottság többek között az európai szabadalom és a jövőbeni közösségi szabadalom integrált rendszerének létrehozására tett javaslatot. E közösségi szabadalomnak az oltalmát az ESzE rendelkezései alapján az ESzH adná meg. Egységes és önálló jellege lenne, és ugyanazokkal a joghatásokkal járna az Unió egészén belül, csakis e földrajzi terület tekintetében lehetne az oltalmát megadni, átruházni, érvényteleníteni vagy megszűnését megállapítani. Az ESzE rendelkezéseit kellene alkalmazni a közösségi szabadalmakra, amennyiben a közösségi szabadalomról szóló rendelet nem rendelkezik külön szabályokról.

- 7 A Tanácsnál végzett munka keretén belül előkészítettek egy, a tagállamok, az Európai Unió és az ESzE-ben részes harmadik államok által megkötendő nemzetközi megállapodástervezetet (a továbbiakban: megállapodástervezet) is, amely egy, az európai és közösségi szabadalmakkal kapcsolatos jogvitákra illetékes bíróságot hozna létre.

- 8 A tervezett megállapodás egy olyan európai és közösségi szabadalmi bíróságot (a továbbiakban: SzB-t) hozna létre, amely egy központi egységből, valamint helyi és regionális szintű egységekből álló elsőfokú bíróságot, és egy, az elsőfokú bíróság által hozott határozatokkal szembeni fellebbezések elbírálására illetékes fellebbviteli bíróságból állna. Az SzB harmadik szerve egy közös hivatal lenne.

A megállapodástervezet rendelkezései

- 9 E tervezet 14a. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az alkalmazandó jog

(1) Amennyiben valamely ügy elbírálása érdekében a Szabadalmi Bírósághoz a jelen megállapodásnak megfelelően kereseti kérelmet nyújtanak be, a Szabadalmi Bíróság a közösségi jog tiszteletben tartásával az alábbiakra alapítja határozatát:

a) a jelen megállapodás;

b) a közvetlenül alkalmazandó közösségi jogszabályok, különösen a közösségi szabadalomról szóló [...] tanácsi rendelet, és a szerződő államok közösségi jogot végrehajtó nemzeti jogszabályai; [...]

c) az Európai Szabadalmi Egyezmény és a szerződő államok által az említett egyezménynek megfelelően elfogadott nemzeti jogszabályok;

- d) a szabadalmakra alkalmazandó és valamennyi szerződő félre nézve kötelező erejű nemzetközi megállapodások rendelkezései.
- (2) Amennyiben a Szabadalmi Bíróság határozatát a szerződő államok nemzeti jogszabályaira alapítja, akkor az alkalmazandó jogszabályt a következők határozzák meg:
- a) a közösségi jogszabályok közvetlenül alkalmazandó rendelkezései; vagy
- b) a közösségi jogszabályok közvetlenül alkalmazandó rendelkezéseinek hiányában a nemzetközi magánjog azon nemzetközi okmányai, amelyeknek mindegyik szerződő fél tagja; vagy
- c) az a) és a b) pontban foglalt rendelkezések hiányában a Szabadalmi Bíróság által meghatározott, nemzetközi magánjoggal kapcsolatos nemzeti rendelkezések.
- (3) Az a szerződő állam, amely nem tagja az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásnak, hatályba lépteti a szabadalmi anyagi joggal kapcsolatos közösségi jogszabályoknak való megfeleléshez szükséges törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket.”

10 A megállapodástervezet 15. cikkének szövege a következő:

„Hatáskör

(1) A Szabadalmi Bíróság kizárólagos hatáskörébe tartoznak:

- a) a szabadalombitorlással vagy szabadalombitorlással fenyegető cselekményekkel, a kiegészítő oltalmi tanúsítványokkal és a hozzájuk kapcsolódó védelemmel kapcsolatos keresetek, ideértve a szabadalmi engedélyekkel kapcsolatos viszontkereseteket és ellenkérelmeket;

- a 1. a nemleges megállapítás iránti keresetek;

- b) az ideiglenes és biztosítási intézkedések vagy végzések iránti kérelmek;

- c) a megsemmisítés iránti keresetek, illetve a szabadalmak megsemmisítésével kapcsolatos viszontkeresetek és ellenkérelmek;

- d) a közzétett szabadalmi bejelentés által nyújtott ideiglenes oltalomból eredő kártérítési vagy kártalanítási keresetek;

- e) a találmánynak a szabadalom megadása előtti használatával kapcsolatos keresetek, illetve a szabadalom előzetes használatán alapuló jogokkal kapcsolatos keresetek;

f) a közösségi szabadalmakra vonatkozó kényszerengedélyek megadása, illetve visszavonása iránti kérelmek; és

g) az engedélyekkel kapcsolatos kártalanítási keresetek [...].

(2) A szerződő államok nemzeti bíróságai rendelkeznek hatáskörrel azon közösségi és európai szabadalmakkal kapcsolatos keresetek elbírálására, amelyek nem tartoznak a Szabadalmi Bíróság kizárólagos hatáskörébe.”

¹¹ Az SzB elsőfokú bírósága különböző egységeinek földrajzi illetékességét a megállapodástervezet 15a. cikkének (1) bekezdése a következőképpen határozza meg:

„A 15. cikk (1) bekezdésének a), b), d) és e) pontjaiban említett keresetek benyújthatók:

a) annak a szerződő államnak a területén lévő helyi egységnél, ahol a bitorlás vagy a bitorlással fenyegető cselekmény végbement vagy végbemehet, vagy annál a regionális egységnél, ahová az említett szerződő állam tartozik; vagy

b) annak a szerződő államnak a területén lévő helyi egységnél, ahol az alperes lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, vagy annál a regionális egységnél, ahová az említett szerződő állam tartozik.

A szerződő államok területén kívüli lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező alperesekkel szembeni keresetek az a) pont szerinti helyi vagy regionális egységnél indíthatók meg.

Ha a szerződő tagállam területén nincs helyi egység, és az előbbi nem tartozik valamelyik regionális egységhez, akkor a keresetet a központi egységnél kell megindítani.”

12 Az említett tervezet 48. cikke kimondja:

„(1) Ha az elsőfokú bírósághoz az [EK-]Szerződés értelmezésével vagy az Európai Közösség intézményei által elfogadott jogi aktusok érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatos kérdés érkezik, az elsőfokú bíróság kérheti a [...] Bíróság döntéshozatalát a kérdéssel kapcsolatban. Ha a fellebbviteli bírósághoz érkezik ilyen kérdés, akkor a fellebbviteli bíróság köteles a [...] Bíróság döntéshozatalát kérni az említett kérdéssel kapcsolatban.

(2) A [...] Bíróság által az [EK-]Szerződés értelmezésével vagy az Európai Közösség intézményei által elfogadott jogi aktusok érvényességével vagy értelmezésével kapcsolatban hozott határozat kötelező erejű mind az elsőfokú, mind a fellebbviteli bíróságra nézve.”

A Tanács által a vélemény iránti kérelmében előadott értékelés

13 A Tanács jelzi, hogy „[...] tagjainak többsége úgy véli, hogy a tervezett megállapodás jogilag elfogadható eszközét képezi a kitűzött célok elérésének. A Tanácsban azonban számos jogi aggályt fejeztek ki és vitattak meg.[...]”. A Tanács pontosítja, hogy „a különböző kérdések bemutatása semleges szándékozik lenni, és nem utal a különböző megközelítések támogatottságának mértékére, továbbá hogy a Tanács nem foglal állást sem egyik, sem másik válasz mellett”.

- 14 A Tanács úgy véli, hogy a tervezett megállapodás nem jár a Bíróság hatáskörének módosulásával. A tagállamoknak meg kell tudniuk szervezni a fent említett bírósági rendszert úgy, ahogyan azt megfelelőnek tartják, ideértve egy nemzetközi jellegű bíróság létrehozásának lehetőségét is.
- 15 A Tanács hangsúlyozza, hogy az SzB-re háruló azon kötelezettség, miszerint köteles tiszteletben tartani az uniós jogot, elvileg nagyon széles körű kötelezettség, hiszen nem csupán a Szerződésekre és az intézmények által elfogadott jogi aktusokra vonatkozik, hanem az Unió jogrendjének általános elveire és a Bíróság ítélkezési gyakorlatára is.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek összefoglalása

- 16 Az előterjesztett észrevételek vagy a vélemény iránti kérelem elfogadhatatlanságára, vagy a megállapodástervezetnek a Szerződésekkel való összeegyeztethetlenségére, vagy az említett tervezet – annak Szerződésekkel való összeegyeztethetősége érdekében történő – módosításának szükségességére, vagy a tervezett megállapodásnak a Szerződésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkoznak.

A vélemény iránti kérelem elfogadhatóságára vonatkozó észrevételek

- 17 A Parlament és a spanyol kormány lényegében arra hivatkozik, hogy a vélemény iránti kérelem még túl korai, és hiányos és nem elegendő információkon alapul, figyelemmel a tervezett megállapodás tárgyára, az előkészítő munkálatok előrehaladottságára, valamint az intézményi és jogi összefüggésekre. A Parlament pedig úgy is véli, hogy – mivel a Tanács nem egyeztetett vele a közösségi szabadalomról szóló

rendelettervezet tárgyában – kétely merült fel az intézmények közötti egyensúly elvét illetően.

- 18 Írország, bár azt nyilatkozta, hogy teljes mértékben támogatja a vélemény iránti kérelmet, úgy véli, hogy a Bíróságnak meg kell állapítania a jelen kérelem elbírálására vonatkozóan a hatáskörének fennállását, főként arra az előrehaladottsági szintre való tekintettel, amelyre a tárgyalási folyamat elért. Ugyanis a Bíróság véleményezésére bocsátott szöveg még csupán munkadokumentum, amelyet a Tanács valamennyi tagja még nem fogadott el.

A megállapodástervezet Szerződésekkel való összeegyeztethetlenségére vonatkozó észrevételek

- 19 Írország, valamint a görög, (másodlagosan) a spanyol, az olasz, a ciprusi, a litván és a luxemburgi kormány úgy véli, hogy a megállapodástervezet összeegyeztethetetlen a Szerződésekkel.
- 20 Írország szerint a megállapodástervezet nem biztosítja az SzB elé kerülő jogvitákban (esetlegesen) felmerülő uniós jogi rendelkezések elsőbbségének tiszteletben tartását. A tervezet szerinte nem garantálja azt sem, hogy e bíróságot olyan értelmezési kötelezettség kötné, amely annak lehető legteljesebb mértékű megelőzésére szolgál, hogy az általa alkalmazandó uniós jogi rendelkezések, valamint az egyéb nemzeti, vagy esetleg nemzetközi rendelkezések ne ütközzenek egymással.
- 21 A görög kormány megjegyzi, hogy a megállapodástervezetnek az SzB elsőfokú bíróságának harmadik országokban székhellyel rendelkező, és a közösségi szabadalmi ügyekben illetékes egységeinek létrehozására és működésére vonatkozó rendelkezései felvetik az uniós jogrend és az uniós bírósági rendszer önállósága megőrzésének

problémáját. A Szerződések ugyanis egy olyan kötelező jellegű jogi keretet alakítottak ki, amelyen belül mind az ipari tulajdonjogokkal kapcsolatos jogviták rendezésére vonatkozó általános módszer, mind az azokra vonatkozó konkrét rendelkezések megválasztásakor az Unió intézményeinek és a tagállamoknak kell eljárniuk.

- 22 A spanyol kormány másodlagosan megemlíti, hogy a megállapodástervezet összeegyeztethetetlen a Szerződésekkel, mert többek között sérti az EUSZ 19. cikket és az EUMSZ 344. cikket, hiszen megkérdőjeleződik az a hatásköri monopólium, amivel a Bíróság az uniós jogi ügyek elbírálása tekintetében rendelkezik. Ezenfelül a tervezett rendszer nem biztosítja az uniós jog elsőbbségét, hiszen az SzB nem tartozik egyik tagállam bírósági szervezetrendszerébe sem, ennél fogva az e bíróság által esetlegesen vétett uniós jogi mulasztások nincsenek semmiféle kontrollnak alávetve.
- 23 Az olasz kormány hangsúlyozza, hogy a megállapodástervezet olyan nemzetközi jogi aktus formájában jelenik meg, amellyel a tagállamok és az ESzE szerződő államai igazságszolgáltatási hatáskörüket átruháznák egy nemzetközi bíróságra. Mivel jelenleg még nem létezik olyan szabadalmi jog, amely lefedné a tagállamok területeinek egészét, sem egységes vitarendezési rendszer e területen, az Unió nem ruházhatja át igazságszolgáltatási hatáskörét valamely nemzetközi fórumra. Az Unió ESzE-hez történt csatlakozásának e kérdés mérlegelésére nincs kihatása, mivel a létrehozni tervezett nemzetközi bíróság nem az ESzE hatálya alá tartozó szerv lenne. Következésképpen, jogi alap hiányában a tervezett megállapodás nem egyeztethető össze a Szerződések rendelkezéseivel.
- 24 A ciprusi kormány úgy véli, hogy az SzB létrehozása szemben áll a Bíróságra és a Törvényszékre ruházott azon hatáskörrel, amely a Szerződésekben szereplő különféle kereseti formáknál kimondásra került.

- 25 A litván kormány úgy véli, hogy figyelemmel arra, hogy a tervezett megállapodás a Szerződés rendelkezései alapján nem köthető meg, ezért az nem egyeztethető össze ez utóbbiakkal. A megállapodástervezet nem garantálná az uniós jog önállóságát, valamint azt, hogy a Szerződésekkel az uniós intézményekre ruházott feladatkörök alapvető jellege megmaradjon.
- 26 A luxemburgi kormány szerint a Szerződések nem biztosítanak semmiféle olyan jogi alapot, amely lehetővé tenné az olyan hatáskörök átruházását, mint amelyeket a megállapodástervezet az SzB-re szeretne átruházni. Az Unió jogrendjének és bírósági rendszerének önállóságát és homogenitását képviselő uniós jogi rendelkezések és a Bíróság ezzel kapcsolatos ítélkezési gyakorlata szembenáll egy ilyen jellegű bíróság felállításával. A Szerződések és a Bíróság ítélkezési gyakorlata akadályát képezik annak, hogy a tervezett megállapodás által az SzB-nek juttatni kívánt hatásköröket ne maga a Bíróság gyakorolja.

A megállapodástervezet módosítása esetén annak Szerződésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkozó észrevételek

- 27 A Parlament, másodlagosan, a belga és a francia kormány, valamint a Bizottság, bár teljes mértékben úgy vélik, hogy a megállapodástervezet elvileg összeegyeztethető a Szerződésekkel, néhány pontot illetően módosítani szeretnék a tervezetet.
- 28 Abban az esetben, ha a Bíróság a Tanács kérelmét elfogadhatónak nyilvánítja, a Parlament szerint célszerű lenne megjelölni magának a megállapodásnak a szövegében az SzB-re háruló azon széleskörű kötelezettség hatályát, amely az uniós jog és a Bíróság ítélkezési gyakorlatának – ideértve a jövőbeni ítéleteit is – tiszteletben tartására vonatkozik. Azt is pontosítani kellene, hogy az SzB köteles az alapvető jogok védelmét biztosítani.

- 29 A tervezett előzetes döntéshozatali eljárást illetően a Parlament megjegyzi, hogy cél-szerű lenne bevezetni egy olyan rendszert, amelynek segítségével a Bizottság be tudna avatkozni az SzB előtt indított eljárásokba. Szintén hasznosnak bizonyulhat az SzB-t azon kifejezett kötelezettségnek alávetni, hogy a Bírósághoz utaljon minden olyan kérdést, amely az uniós jog valamely rendelkezésének érvényességével kapcsolatos.
- 30 A belga kormány azt javasolja a Bíróságnak, hogy a Tanács vélemény iránti kérelmére azt a választ adja, hogy a tervezett megállapodás összeegyeztethető a Szerződésekkel, amennyiben az előzetes döntéshozatali eljárások terén a Bíróságra ruházott hatáskör olyan mechanizmusokkal egészül ki, amelyek biztosítják az uniós jog elsőbbségének és hatékonyságának tiszteletben tartását.
- 31 A francia kormány szerint a megállapodástervezet elvileg összeegyeztethető a Szerződésekkel. Ugyanakkor az előírt előzetes döntéshozatali eljárást ki kellene egészíteni egy olyan mechnizmussal, amely a felek és/vagy adott esetben a tagállamok, valamint a Bizottság számára rendelkezésre áll, annak érdekében, hogy biztosítható legyen az uniós jog és annak elsőbbsége elvének SzB általi tiszteletben tartása. Szintén ki lehetne dolgozni egy törvényességi óvás jellegű jogorvoslatot, amelyet a Bizottság vagy a tagállamok kezdeményezhetnének, illetve az SzB fellebbviteli bírósága által hozott ítéleteknek a Bíróság általi felülvizsgálatát az uniós jog egységességének vagy kohe-rens mivolta súlyos megsértésének veszélye esetén.
- 32 A Bizottság úgy véli, hogy a tervezett megállapodás összeegyeztethető a Szerződések rendelkezéseivel, feltéve, hogy – nem csak a harmadik országok, hanem az Unió és a tagállamok számára is – kifejezetten rendelkezésre áll az a lehetőség, hogy azt bármikor fel lehet mondani.

A megállapodástervezet Szerződésekkel való összeegyeztethetőségére vonatkozó észrevételek

- 33 A cseh, a dán, a német, az észt, a holland, a lengyel, a portugál, a román, a szlovén, a finn, a svéd kormány, valamint az Egyesült Királyság kormánya egyaránt úgy vélik, hogy a megállapodástervezet összeegyeztethető a Szerződésekkel.
- 34 A cseh kormány szerint a megállapodástervezet összeegyeztethető a Szerződésekkel, amennyiben tiszteletben tartja az uniós jog önállóságának és elsőbbségének védelmére vonatkozó követelményeket, hiszen az SzB többek között előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordulhat a Bírósághoz.
- 35 A dán kormány megjegyzi, hogy a megállapodástervezet nem ellentétes a Szerződésekben foglalt intézményi szabályokkal, és a megállapodást az EUMSZ 81. cikk és EUMSZ 114. cikk értelmében mind az Uniónak, mind a tagállamoknak meg kell kötniük.
- 36 A német kormány úgy véli, hogy a megállapodástervezetben előírányzott bírósági felülvizsgálati rendszer megfelel a Szerződéseknek. Pontosabban, ez a rendszer nem ellentétes az EUMSZ 262. cikkével. Ezenfelül az Unió jogrendjének elsőbbsége és önállósága ugyanúgy megmarad. A tervezett bírósági rendszer nem jár a Bíróság hatáskörének „aránytalan megváltoztatásával”, és nem kötelezi az Uniót a jog meghatározott értelmezésére a belső hatáskörök gyakorlását illetően.

- 37 Az észt kormány megjegyzi, hogy a megállapodástervezet nem csak az Unió hatásköreit érinti, hanem a tagállamokét is, még akkor is, ha az EUMSZ 352. cikk megfelelő jogi alapját képezi a tervezett megállapodás megkötésének. Az Unió jogrendjének sem az elsőbbsége, sem az önállósága nem kerül veszélybe a megállapodástervezettel.
- 38 A holland kormány hangsúlyozza, hogy az EUMSZ 262. cikk nem képezi akadályát a megállapodástervezetnek. Egyébként ez utóbbi nem jelent veszélyt az uniós jog egységességre és integritására. A tervezett megállapodás nem jár azzal a következménnyel, hogy módosítaná a Szerződésben említett, a nemzeti és az uniós bíróságok által gyakorolt bírói védelem és bírósági felülvizsgálat rendszerét, sem annak sérelmével.
- 39 A lengyel kormány szerint a tervezett hatáskörök SzB részére történő megadása elvileg összeegyeztethető a Szerződésekkel, és az EUMSZ 262. cikk ennek nem képezi akadályát. A szabadalmak terén az Unió fellépésének hiányára való tekintettel a Bíróság nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel e területen. Másfelől a megállapodástervezet nem veszélyezteti az uniós jog elsőbbségét. Az említett előzetes döntéshozatali eljárás biztosítja az uniós jog egységességét és koherens mivoltát a kérdéses területen.
- 40 A portugál kormány szerint a tervezett hatáskörök SzB részére történő megadása összeegyeztethető a Szerződésekkel. Az Unió jogrendje elsőbbségével és önállóságával kapcsolatban felmerülő kockázatokat illetően előterjesztett kifogások nem megalapozottak. A kérdés összetettségére és a szellemi tulajdon oltalmának egységes, európai szintű rendszere bevezetésének céljára való tekintettel az e célnak megfelelő, „rugalmas megoldásokat” kell keresni. A megállapodástervezet megfelel e kihívásnak.

- 41 A román kormány megjegyzi, hogy az Unió jogrendjének önállóságát az SzB uniós jog tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettsége, az előzetes döntéshozatali kérdések tárgyában a Bírósághoz való fordulás lehetősége, illetve kötelezettsége (esettől függően), valamint a Bíróság által ezen eljárásban hozott ítéletek kötelező ereje biztosítja. Egyébként a Szerződések egyetlen rendelkezésével sem ellentétes az, hogy valamely nemzetközi megállapodás hatáskört ruházzon a Bíróságra e megállapodás rendelkezéseinek értelmezésére, annak harmadik országokban való esetleges alkalmazása céljából.
- 42 A szlovén kormány úgy véli, hogy az SzB-nek a közösségi szabadalmak érvényességével és/vagy joghatásaival kapcsolatos jogvitákra vonatkozó kizárólagos hatáskörrel való felruházása összeegyeztethető a Szerződésekkel. Sem az EUMSZ 257. cikk, sem az EUMSZ 262. cikk nem prejudikálja az igazságszolgáltatási háttér megválasztását e területen. A megállapodástervezet 14a. cikke és 48. cikke biztosítja az Unió jogrendjének önállóságát és tiszteletben tartását.
- 43 A finn kormány szerint, mivel a tervezett megállapodás célja és tartalma egy nemzetközi szabadalmi bírósági rendszer létrehozása, ezt az Unió nevében megkötésre kerülő megállapodást az EUMSZ 262. cikkére és az EUMSZ 352. cikkére kell alapítani. Egyébként a megállapodástervezet szerinte nem vet fel összeegyeztethetőségi problémát a Szerződésekkel.
- 44 A svéd kormány hangsúlyozza, hogy a megállapodástervezet biztosítja az uniós jog egységes alkalmazását. A Bíróság hatásköre szerinte nem változna meg aránytalanul, és az uniós jogi aktusok felülvizsgálatára vonatkozó kizárólagos hatásköre sem kerülne veszélybe.
- 45 Az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy a tervezett megállapodást mint vegyes megállapodást kell megkötni. A bíróság hatáskörének alapvető jellege megmaradna a tervezett megállapodásban foglalt jogviták rendezésére szolgáló rendszerben is, hiszen sem a Bíróság kizárólagos hatásköre, sem határozatainak kötelező ereje nem kerülne

veszélybe. A közösségi szabadalmak érvényességével és/vagy alkalmazásával kapcsolatos ügyekre vonatkozó hatáskörök SzB részére történő megadása összeegyeztethető az EUM-Szerződéssel. A tervezett megállapodásban szereplő vitarendezési rendszerben szerinte biztosított az uniós jog elsőbbsége. A megállapodástervezet 48. cikkében szereplő előzetes döntéshozatali eljárás, amely feljogosítaná az SzB-t arra, hogy kérdésekkel fordulhasson a Bírósághoz, szerinte összeegyeztethető a Szerződésekkel.

A Bíróság állásfoglalása

A vélemény iránti kérelem elfogadhatóságáról

- ⁴⁶ A vélemény iránti kérelem elfogadhatóságával kapcsolatban előterjesztett észrevételek lényegében három kérdés köré csoportosulnak, nevezetesen a tervezett megállapodás tartalmának részletessége (első kérdés), az előkészítő munkálatok állása (második kérdés), és az intézményi egyensúly tiszteletben tartása (harmadik kérdés) köré.
- ⁴⁷ E három kérdés megválaszolása előtt emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 218. cikkének (11) bekezdése értelmében a Parlament, a Tanács, a Bizottság vagy bármely tagállam kérheti a Bíróság véleményét valamely tervezett megállapodásnak a Szerződések rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségéről. E rendelkezés azon bonyodalmak elkerülésére szolgál, amelyek az Unióra nézve kötelező erejű nemzetközi megállapodásoknak a Szerződésekkel való összeegyeztethetőségének kérdésére alapított, bíróság előtti megtámadhatóságából adódnának (lásd az 1996. március 28-i 2/94. sz. vélemény [EBHT 1996., I-1759. o.] 3. pontját és a 2009. november 30-i 1/08. sz. vélemény [EBHT 2009., I-11129. o.] 107. pontját).

- 48 Ugyanis egy olyan bírósági határozat, amely esetleg utólag, az Unióra nézve kötelező erejű nemzetközi megállapodás megkötését követően azt állapítaná meg, hogy az – akár a tartalma, akár a megkötésére vonatkozó eljárás miatt – összeegyeztethetetlen a Szerződések rendelkezéseivel, mindenképpen – és nem csupán az Unió belső szintjén, de a nemzetközi kapcsolatok szintjén is – komoly nehézségeket teremtene, és veszélyeztetné valamennyi érdekelt fél, köztük a harmadik államok érdekeit is (lásd az 1995. december 13-i 3/94. sz. vélemény [EBHT 1995., I-4577. o.] 17. pontját).
- 49 Ami az első, a megállapodástervezet részletességével kapcsolatos kérdést illeti, emlékeztetni kell rá, hogy a Bíróságnak, amikor valamely tervezett megállapodás rendelkezéseinek a Szerződések szabályaival való összeegyeztethetőségéről kell döntenie, kellő ismeretekkel kell rendelkeznie magának az említett megállapodásnak a tartalmát illetően (lásd a fent hivatkozott 2/94. sz. vélemény 20–22. pontját).
- 50 Jelen esetben a Tanács benyújtotta a Bírósághoz a megállapodástervezet teljes szövegét, amely többek között az SzB szervezetére és működésére, hatáskörére, a különféle keresetfajtákra, valamint az alkalmazandó jogra és e bíróság határozatai joghatására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.
- 51 Egyébként megjegyzendő, hogy a vélemény iránti kérelem felvázolja azt a kontextust is, amelybe a megállapodástervezet illeszkedik. A tervezet ugyanis egy olyan intézkedéscsomag részét képezi, amelyet jelenleg az Unió különböző fórumain belül tanulmányoznak, és amelynek egyik intézkedése a közösségi szabadalom mint új szellemi tulajdoni oltalmi jogcím megteremtése, illetve az Unió ESZE-hez való csatlakozása.
- 52 E körülményekre tekintettel a Bíróság úgy véli, hogy kellő információval rendelkezik a tervezett megállapodás tartalmával és kontextusával kapcsolatban.

- 53 Ami azt a második kérdést illeti, hogy elért-e a megállapodástervezetre vonatkozó döntéshozatali folyamat abba a szakaszába, amelyben a Bíróság már dönteni tud a tervezet Szerződésekkkel való összeegyeztethetőségéről, emlékeztetni kell arra, hogy vélemény iránti kérelmet a Bírósághoz a nemzetközi szintű tárgyalások megkezdése előtt is be lehet nyújtani, ha a tervezett megállapodás tárgya ismert, még akkor is, ha több eltérő lehetőség áll rendelkezésre, és a kérdéses szöveg megfogalmazását illetően véleményeltérések vannak, amennyiben a hozzá benyújtott iratok alapján a Bíróság kellően megalapozott véleményt tud kialakítani a Tanács által feltett kérdés tárgyában (lásd ebben az értelemben az 1979. október 4-i 1/78. sz. vélemény [EBHT 1979., 2871. o.] 34. pontját) és a vélemény iránti kérelem elfogadhatósága nem vitatható amiatt, hogy a Tanács még nem fogadta el a nemzetközi szintű tárgyalások megkezdésére vonatkozó határozatot (lásd a fent hivatkozott 2/94. sz. vélemény 13. pontját).
- 54 Ami a jelen kérelmet illeti, meg kell jegyezni, hogy a szabadalmi jogviták rendezésére szolgáló egységes bírósági rendszer létrehozására irányuló tervezetet a Bíróság megkeresésekor a Tanács még csak tanulmányozta. Az a körülmény, hogy a megállapodástervezet vagy az ahhoz szorosan kapcsolódó jogalkotási eszközök egyes tervezetei, mint például a közösségi szabadalomra vonatkozó rendeletjavaslat, jelenleg még nem élvezik a Tanács egyhangú támogatását, önmagában nem érinti a jelen vélemény iránti kérelem elfogadhatóságát.
- 55 Harmadikként, ami az intézményi egyensúllyal kapcsolatos kérdést illeti, megjegyzendő, hogy az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti vélemény iránti kérelem előterjesztésének lehetősége nem igényli előzetes feltételként az érintett intézmények közötti végleges megállapodást. Ugyanis a Tanácsnak, a Parlamentnek, a Bizottságnak és a tagállamoknak megadott azon jog, hogy a Bíróság véleményét kérhessék, egyedileg is gyakorolható, mindenféle együttműködés, illetve a kapcsolódó jogalkotási folyamat végeredményének bevárása nélkül is. Mindenesetre a Parlament fenntartja magának a jogot arra, hogy ő is külön vélemény iránti kérelmet terjesszen elő.

- 56 Így annak a körülménynek, hogy a szóban forgó megállapodás elfogadására csak a konzultációt, vagyis a parlamenti jóváhagyást követően kerülhet csak sor, illetve annak, hogy az ehhez kapcsolódó esetleges jogalkotási eszközök – mint például a közösségi szabadalomra vonatkozó jövőbeni rendelet – Unión belüli elfogadása az előbb említett intézmény részvételét is igénylő jogalkotási folyamat alá tartozik, nincs kihatása a Tanács azon jogára, hogy az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése alapján kérje a Bíróság véleményét.
- 57 A Tanács által előterjesztett vélemény iránti kérelem tehát elfogadható.

Az ügy érdeméről

– Előzetes észrevételek

- 58 Bár a jelen vélemény iránti kérelem és a Bírósághoz benyújtott észrevételek az EU-Szerződés és az EK-Szerződés rendelkezéseire hivatkoznak, a feltett kérdéseket a 2009. december 1-jén – vagyis a Tanács által 2009. július 6-án benyújtott kérelem előterjesztését követően – hatályba lépett EU-Szerződés és EUM-Szerződés alapján kell vizsgálni.
- 59 Azt is pontosítani kell, hogy a jelen vélemény iránti kérelem fő tárgyát képező kérdés nem az SzB európai szabadalmakkal kapcsolatos hatáskörére, hanem a jövőbeni közösségi szabadalmakkal kapcsolatos hatáskörére vonatkozik.

– A megállapodástervezet Szerződésekkel való összeegyeztethetőségéről

- 60 A Bíróság hasznosnak tartaná elsőként a tagállamok egy része által előterjesztett azon érveket megválaszolni, amelyek szerint a tervezett hatáskörök megadása ellentétes lehet az EUMSZ 262. és EUMSZ 344. cikkével.
- 61 Ami az EUMSZ 262. cikket illeti, az nem képezi akadályát az SzB létrehozásának. Még ha igaz is, hogy e cikk lehetővé teszi az SzB-nek megadni szándékozott hatáskörök közül néhánynak a Bíróságra való átruházását, az említett cikk által előírányzott mód nem az egyetlen elképzelhető módja a szabadalmi jogviták elbírálására illetékes egységes bírósági rendszer megteremtésének.
- 62 Az EUMSZ 262. cikk ugyanis lehetővé teszi az Unió bíróságai hatáskörének kiterjesztését az Unió azon jogi aktusainak alkalmazásával kapcsolatos jogvitákra is, amelyek európai szellemi tulajdoni jogcímekeket teremtenek. Következésképpen e cikk nem mondja ki a Bíróság monopóliumát a tárgyaló területen, és nem dönti el előre a szellemi tulajdoni jogcímekekkel kapcsolatos, magánszemélyek közötti jogviták terén alkalmazható igazságszolgáltatási keret megválasztását.
- 63 Az SzB felállítása nem sértené az EUMSZ 344. cikket sem, hiszen e cikk csupán azt tiltja a tagállamok számára, hogy az e Szerződésekben előírtaktól eltérő módon rendezzék a Szerződések értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos vitáikat. Márpedig azok a hatáskörök, amelyeket a megállapodástervezet az SzB-nek megadni szándékozik, csupán a magánszemélyek közötti jogvitákra vonatkozna a szabadalmak területén.

- 64 Mivel a megállapodástervezet lényegében egy új bírósági struktúrát hoz létre, először is emlékeztetni kell az Unió jogrendjének és bírósági rendszerének – az alapító szerződésekben meghatározott, és a Bíróság ítélkezési gyakorlata által továbbfejlesztett – alapvető elemeire annak eldöntése érdekében, hogy az SzB létrehozása összeegyeztethető-e ezen elemekkel.
- 65 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy az Unió alapító szerződései, a szokásos nemzetközi szerződésektől eltérően, egy új, saját intézményekkel rendelkező jogrendet hoztak létre, melynek javára az államok egyre több területen korlátozták szuverén jogukat, és amelynek nemcsak a tagállamok, hanem azok állampolgárai is az alanyai (lásd többek között a 26/62. sz. Van Gend & Loos ügyben 1963. február 5-én hozott ítéletet [EBHT 1963., 1. o. és 3. o.], valamint a 6/64. sz. Costa ügyben 1964. július 15-én hozott ítéletet [EBHT 1964., 1141. o. és 1149. o.]). Az Unió jogrendjének alapvető jellegzetességeit így főként annak a tagállamok jogához viszonyított elsőbbsége jelenti, valamint az állampolgáraikra és magukra is alkalmazandó rendelkezések sorának közvetlen hatálya (lásd az 1991. december 14-i 1/91. sz. vélemény [EBHT 1991., I-6079. o.] 21. pontját).
- 66 Miként az az EUSZ 19. cikk (1) bekezdéséből következik, az Unió jogrendjének és bírósági rendszerének tiszteletben tartását a Bíróság és a tagállami bíróságok biztosítják.
- 67 Ezenfelül a Bíróság feladata biztosítani a Szerződések által megteremtett uniós jogrend önállóságának tiszteletben tartását (lásd a fent hivatkozott 1/91. sz. vélemény 35. pontját).
- 68 Azt is ki kell emelni, hogy a tagállamok – többek között az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése első elbekezdésében említett lojális együttműködés elve alapján – kötelesek biztosítani a saját területük vonatkozásában az uniós jog alkalmazását és tiszteletben tartását

(lásd ebben az értelemben a C-298/96. sz., Oelmühle és Schmidt Söhne ügyben 1998. július 16-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-4767. o.] 23. pontját). Ezenkívül, ugyanezen rendelkezés második albekezdése értelmében a tagállamok a Szerződésekből, illetve az Unió intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket. Ennek keretében a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladata biztosítani az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint azoknak a jogoknak a bírói védelmét, amelyek a jogalanyokat e jog alapján megilletik (lásd ebben az értelemben a C-432/05. sz. Unibet-ügyben 2007. március 13-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-2271. o.] 38. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 69 Ugyanis a nemzeti bíróság, a Bírósággal együttműködve olyan feladatot tölt be, amelyet közösen kell ellátniuk annak érdekében, hogy a Szerződések alkalmazása és értelmezése során biztosítsák a jog tiszteletben tartását (lásd a 244/80. sz. Foglia-ügyben 1981. december 16-án hozott ítélet [EBHT 1981., 3045. o.] 16. pontját, valamint a C-422/93–C-424/93. sz., Zabala Erasun és társai egyesített ügyekben 1995. június 15-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-1567. o.] 15. pontját).
- 70 Az Unió bírósági rendszere egyébként a jogorvoslatok és eljárások olyan egységéből áll, amelynek az a célja, hogy biztosítsa az intézmények jogi aktusai jogszerűségének felülvizsgálatát (lásd többek között a C-50/00. P. sz., Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ügyben 2002. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6677. o.] 40. pontját).
- 71 Ami az SzB jellemzőit illeti, először is megjegyzendő, hogy e bíróság az Unió intézményi és bírósági rendszerének keretein kívül helyezkedik el. Ugyanis nem képezi részét az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésében foglalt bírósági rendszernek. Az SzB a nemzetközi jog értelmében egy jogi személyiséggel rendelkező szervezet.
- 72 A megállapodástervezet 15. cikkének rendelkezései szerint az SzB-nek a magánszemélyek által indított keresetek közül számos keresetre kizárólagos hatásköre lesz a szabadalmak területén. E hatáskör kiterjed többek között a szabadalombitorlással

vagy szabadalombitorlással fenyegető cselekményekkel kapcsolatos keresetekre, a szabadalmi engedélyekkel kapcsolatos viszontkeresetekre és ellenkérelmekre, a nemleges megállapítás iránti keresetekre, az ideiglenes és biztosítási intézkedések iránti kérelmekre, a megsemmisítés iránti keresetekre, illetve a szabadalmak megsemmisítésével kapcsolatos viszontkeresetekre és ellenkérelmekre, a közzétett szabadalmi bejelentés által nyújtott ideiglenes oltalomból eredő kártérítési vagy kártalanítási keresetekre, a találmánynak a szabadalom megadása előtti használatával kapcsolatos keresetekre, illetve a szabadalom előzetes használatán alapuló jogokkal kapcsolatos keresetekre, a közösségi szabadalmakra vonatkozó kényszerengedélyek megadása, illetve visszavonása iránti kérelmekre, valamint az engedélyekkel kapcsolatos kártalanítási keresetekre. Ennyiben a szerződő államok bíróságai, beleértve a tagállamok bíróságait is, meg lesznek fosztva e hatásköreiktől, és csupán azok a hatásköreik maradnak meg, amelyek nem tartoznak az SzB kizárólagos hatáskörébe.

73 Hozzá kell tenni, hogy a megállapodástervezet 14a. cikke szerint az SzB-nek feladatai gyakorlása során értelmeznie és alkalmaznia kell az uniós jogot. Az említett bíróság megkapja azon hatáskörök közül a leglényegesebbeket, amelyekkel a nemzeti bíróságok általában rendelkeznek a közösségi szabadalmak területére tartozó jogviták elbírálásának és e területen az uniós jog teljes körű alkalmazásának, valamint a jogalanyokat e jog alapján megillető jogok bírói védelmének biztosítása terén.

74 Jóllehet, a saját rendelkezéseinek értelmezésére hivatott bíróság létrehozásáról rendelkező nemzetközi megállapodást illetően a Bíróság már kimondta, hogy az ilyen megállapodás főszabály szerint nem összeegyeztethetetlen az uniós joggal. Ugyanis az Unió hatásköre a nemzetközi kapcsolatok terén, valamint a nemzetközi megállapodások megkötésére vonatkozó joga szükségszerűen kiterjed arra is, hogy önmagát olyan bíróság határozatainak vesse alá, amelyet ilyen megállapodás(ok) alapján hoznak létre vagy jelölnek ki, utóbbi(ak) rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása érdekében (lásd a fent hivatkozott 1/91. sz. vélemény 40. és 70. pontját).

- 75 Ezenfelül a Bíróság kiemelte, hogy a harmadik országokkal megkötött nemzetközi megállapodások új bírósági hatáskörökkel ruházhatják fel a Bíróságot, amennyiben ez a hatáskörrel való felruházás nem változtatja meg aránytalanul a Bíróság EU-Szerződés és EUM-Szerződés szerinti funkcióját (lásd analógiaként az 1992. április 10-i 1/92. sz. vélemény [EBHT 1992., I-2821. o.] 32. pontját).
- 76 A Bíróság azt is pontosította, hogy a nemzetközi megállapodásoknak kihatása lehet az ő hatáskörére, amennyiben a jellegének megőrzésére vonatkozó alapvető feltételek teljesülnek, és ebből kifolyólag, az Unió jogrendje nem sérül (lásd a 2002. április 18-i 1/00. sz. vélemény [EBHT 2002., I-3493. o.] 21., 23. és 26. pontját).
- 77 Ugyanakkor a vélemény tárgyát képező, fent említett bírósági rendszerek lényegében maguknak a kérdéses nemzetközi megállapodások rendelkezéseinek az értelmezésével, illetve alkalmazásával kapcsolatos jogviták rendezésére irányultak. Ezenfelül azzal, hogy a harmadik országok bíróságainak külön hatáskört biztosítottak a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelmek benyújtására, az említett rendszerek nem érintették a tagállami bíróságok hatáskörét az uniós jog értelmezése és alkalmazása terén, sem ez utóbbiak lehetőségét, illetve kötelezettségét az előzetes döntéshozatali kérelmek Bírósághoz történő benyújtására, és a Bíróság hatáskörét azok megválaszolására.
- 78 Ezzel szemben a jelen megállapodástervezetben szereplő nemzetközi bíróságnak nem csupán az említett megállapodás rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása lenne a feladata, hanem a jövőbeni közösségi szabadalomról szóló rendeletek, valamint az uniós jog más jogi aktusainak, többek között az olyan rendeleteknek és irányelveknek az értelmezése és alkalmazása is, amelyeket az említett rendelettel adott esetben együttesen kellene értelmezni: ilyenek az egyéb szellemi tulajdoni eljárásokkal kapcsolatos rendelkezések, valamint az EUM-Szerződés belső piacra és versenyjogra vonatkozó rendelkezései is. Ugyanígy az SzB-hez lehetne fordulni az előtte az uniós jog alapjogaival és általános elveivel kapcsolatban folyamatban lévő jogviták elbírálása iránt is, azaz valamely uniós jogi aktus érvényességének vizsgálata iránt.

79 A Bíróság elé terjesztett megállapodástervezetet illetően meg kell jegyezni, hogy az SzB:

- a kizárólagos hatáskörébe tartozó területeken átveszi a nemzeti bíróságoknak a megállapodástervezet 15. cikkében felsorolt feladatait,

- előzetes döntéshozatali kérdésekben az említett területen így megfosztja ez utóbbi bíróságokat a Bírósághoz fordulás lehetőségétől,

- a kizárólagos hatáskörébe tartozó területeken az uniós jog értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos előzetes döntéshozatali ügyekben a Bíróság egyedüli jogalkalmazó partnerévé válik, és

- az említett hatáskörén belül a megállapodástervezet 14. cikkének megfelelően jogosult az uniós jog értelmezésére és alkalmazására.

80 Még ha igaz is, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a magánszemélyek közötti közvetlen keresetek elbírálására szabadalmi területen, hiszen e hatáskör a tagállami bíróságokat illeti, ez utóbbiak ilyen jogviták elbírálására vonatkozó hatáskörét ugyanakkor nem lehet átadni egy nemzetközi megállapodással létrehozott bíróságnak, mert az megfosztaná e bíróságokat mint az uniós jogrend „általános hatáskörű” bíróságait az uniós jog végrehajtására vonatkozó feladatuktól, és ebből kifolyólag

az EUMSZ 267. cikkben foglalt, előzetes döntéshozatalra utalási jogtól, illetve adott esetben kötelezettségtől a kérdéses területen.

- 81 Márpedig a megállapodástervezet egy olyan előzetes döntéshozatali mechanizmusról rendelkezik az említett megállapodás alkalmazási körén belül, amely az SzB számára tartaná fenn az előzetes döntéshozatalra utalásra vonatkozó jogot, megvonva ezt a jogot a nemzeti bíróságoktól.
- 82 Hangsúlyozni kell, hogy az SzB megállapodástervezet által előírányzott jogállása eltérő lenne a Benelux Bíróságétól, amely a C-337/95. sz. Parfums Christian Dior ügyben 1997. november 4-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-6013. o.; 21–23. pont) tárgyát képezte. Ez utóbbi ugyanis – lévén, hogy több tagállam közös bírósága – az uniós bírósági rendszeren belül helyezkedik el, határozatai olyan mechanizmusoknak vannak alávetve, amelyek biztosítják az Unió normáinak teljes érvényesülését.
- 83 Arra is emlékeztetni kell, hogy a Szerződések által létrehozott közösségi jog jellegének megőrzését illetően alapvető fontosságú EUMSZ 267. cikk célja minden körülmények között biztosítani azt, hogy e jognak valamennyi tagállamban azonos hatálya legyen. Az ennek jegyében kialakított előzetes döntéshozatali mechanizmus célja megelőzni a nemzeti bíróságok által alkalmazandó uniós jog értelmezésén belüli eltéréseket, és biztosítani az említett jog alkalmazását azáltal, hogy olyan eszközt ad a nemzeti bírórészére, amellyel kiküszöbölhető az abból a követelményből fakadó nehézségek, hogy az uniós jognak teljes érvényesülést kell biztosítani a tagállamok bírósági rendszerein belül. Ezenfelül a nemzeti bíróságok rendelkeznek a legszélesebb körű joggal, illetve kötelezettséggel a Bíróság megkeresésére, ha úgy vélik, hogy az előttük folyamatban lévő és elbírálandó ügyben az uniós jog rendelkezéseinek értelmezésével vagy érvényességével kapcsolatos kérdés merül fel (lásd ebben az értelemben a 166/73. sz. Rheinmühlen-Düsseldorf ügyben 1974. január 16-án hozott ítélet [EBHT 1974, 33. o.] 2. és 3. pontját, valamint a C-458/06. sz. Gourmet Classic ügyben 2008. június 12-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-4207. o.] 20. pontját).

- 84 Az EUMSZ 267. cikkben bevezetett rendszer ennél fogva közvetlen együttműködést hoz létre a Bíróság és a nemzeti bíróságok között abban a keretben, amelyben ez utóbbiak szigorúan ügyelnek az uniós jog megfelelő alkalmazására és egységes értelmezésére, valamint az e jogrend által a magánszemélyek részére biztosított jogok védelmére.
- 85 E tényezők egészéből az következik, hogy a nemzeti bíróságoknak, illetve a Bíróságnak juttatott feladatok alapvető fontosságúak magának a Szerződések által létrehozott jogrend jellegének megőrzését illetően.
- 86 E tekintetben a Bíróság pontosította, hogy az az elv, miszerint a tagállam köteles megteríteni az uniós jog neki felróható megsértésével valamely magánszemélynek okozott kárt, az említett jog megsértésének valamennyi esetére érvényes, függetlenül attól, hogy a tagállam mely szervének intézkedése vagy mulasztása idézte elő a jogsértést, és ez az elv bizonyos feltételek mellett az igazságszolgáltatási szervekre is vonatkozik (lásd ebben az értelemben a C-224/01. sz. Köbler-ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10239. o.] 31. és 33–36. pontját; a C-173/03. sz. Traghetti del Mediterraneo ügyben 2006. június 13-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-5177. o.] 30. és 31. pontját, valamint a C-154/08. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2009. november 12-én hozott ítélet 125. pontját).
- 87 Hozzá kell tenni, hogy amikor az uniós jogot valamely nemzeti bíróság sérti meg, akkor az EUMSZ 258–260. cikk rendelkezik a Bírósághoz fordulás lehetőségéről az érintett tagállam tekintetében e kötelezettségszegés megállapítása érdekében (lásd a C-129/00. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2003. december 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-14637. o.] 29., 30. és 32. pontját).
- 88 Márpedig azt kell megállapítani, hogy az SzB valamely olyan határozata, amely esetlegesen sértené az uniós jogot, nem képezhetné kötelezettségszegési eljárás tárgyát, és semmiféle vagyoni felelősséget sem vonna maga után valamely tagállam vagy tagállamok irányában.

⁸⁹ Következésképpen a tervezett megállapodás – azáltal, hogy egy olyan nemzetközi bíróságnak ad kizárólagos hatáskört a magánszemélyek által indított keresetek jelentős részének elbírálására a közösségi szabadalom területén, valamint e területen az uniós jog értelmezésére és elbírálására, amely az Unió intézményi és bírósági keretén kívül helyezkedik el – megfosztaná a tagállami bíróságokat az uniós jog értelmezésére és alkalmazására vonatkozó hatáskörüktől, valamint a Bíróságot attól a hatáskörétől, hogy előzetes döntéshozatali eljárás keretében megválaszolja az előbbi bíróságok által eléje terjesztett kérdéseket, és ebből kifolyólag aránytalanul megváltoztatná a Szerződések által az uniós intézmények és a tagállamok részére megadott azon hatásköröket, amelyek alapvető fontosságúak magának az uniós jog jellegének megőrzését illetően.

A fenti indokok alapján a Bíróság (teljes ülés) a következőképpen határozott:

A szabadalmi jogviták rendezésének egységes rendszere (jelenlegi elnevezése szerint „Európai és közösségi szabadalmi bíróság”) létrehozásáról szóló tervezett megállapodás nem egyeztethető össze az EU-Szerződés és az EUM-Szerződés rendelkezéseivel.

Aláírások